

Beantwoording IAK-vragen Wetsvoorstel Toegang Wlz voor mensen met een psychische stoornis

1. Wat is de aanleiding?

In het kader van de hervorming van de langdurige zorg is in 2015 de Wet langdurige zorg (Wlz) ingevoerd. In de toelichting bij de Wlz is aangegeven, dat zal worden gezien hoe de langdurige ggz in de Wlz kan worden ondergebracht. Dit heeft geleid tot het vragen van advies aan het Zorginstituut. Dit advies is eind 2015 ontvangen. Het Zorginstituut adviseert daarin de toegang tot de Wlz voor cliënten met een psychische stoornis, die voldoen aan de toegangscriteria van de Wlz te organiseren.

Momenteel is in de Wlz ggz-zorg mogelijk, nadat een verzekerde eerst drie jaar onafgebroken ggz-behandeling met verblijf, vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) heeft ontvangen. Indien iemand deze zorg na die drie jaar nog steeds nodig heeft, wordt de zorg voortgezet vanuit de Wlz. Dit wordt ook wel 'voortgezet verblijf' genoemd.

In het regeerakkoord "Vertrouwen in de toekomst" is over de toegang tot de Wlz voor mensen met een psychische stoornis het volgende opgenomen: "We zijn voornemens om, als de effecten in kaart zijn gebracht en deze geen belemmering vormen voor een zorgvuldige uitvoering, met een wetsvoorstel te komen om Wlz ook toegankelijk te maken voor GGZ-cliënten die langdurige zorg nodig hebben."

2. Wie zijn betrokken?

- GGZ-cliënten en/of diens vertegenwoordigers
- Branche- en cliëntenorganisaties (Mind, Per Saldo, GGZNL, Federatie Opvang, RIBW-Alliantie, VGN, Actiz, RPSW, Ypsilon).
- VNG en gemeenten
- ZBO's (CIZ, NZa, CAK, Zorginstituut)
- ZN (Wlz-uitvoerders/zorgkantoren en zorgverzekeraars)
- Individuele zorgaanbieders
- Eerste en Tweede Kamer

3. Wat is het probleem?

De belangrijkste maatschappelijke winst zit in de gelijke rechten voor iedereen, het wegnemen van een belangrijk deel van de huidige knelpunten op grenzen van stelsels (Zvw, Wlz, Wmo) en de harmonisatie en vereenvoudiging van regelgeving en procedures.

Toelichting

- Voor de cliënt en diens naasten komen er logische en heldere criteria voor de toegang tot de Wlz. Integrale beoordeling van de beperkingen wordt hierdoor mogelijk. Het gaat om het totaalbeeld (dus inclusief de psychische stoornis) van de beperkingen en de ernst en blijvendheid van de zorgbehoefte die daaruit voortkomt. Voor cliënten betekent de huidige situatie o.a. onduidelijkheid bij het vinden van het juiste loket voor de zorg en problemen bij het vinden van de juiste zorgaanbieder.
- Voor CIZ en NZa en Zorginstituut brengt het wetsvoorstel vereenvoudiging van hun werkwijze.
- Voor zorgfinanciers (zorgverzekeraar, zorgkantoor, gemeente) ontstaat door dit wetsvoorstel ook een heldere scheidslijn tussen stelsels.
- Voor de wetgever en Zorginstituut ontstaat vereenvoudiging van wet- en regelgeving door harmonisatie van chronische ggz met de rest van de mensen met een chronische beperkingen.

4. Wat is het doel?

Aan de Wlz een grondslag voor toegang toevoegen, namelijk de grondslag 'psychische stoornis'. De Wlz-toegangscriteria blijven verder ongewijzigd. Aan de Kamer is per brief van 24 november 2017 gemeld, dat het streven is om najaar 2018 een wetsvoorstel bij de Raad van State te hebben liggen, mits uit de in kaart gebrachte effecten geen belemmeringen naar voren zijn gekomen, die

we niet hebben kunnen wegnemen. Het streven is verder om het CIZ in 2020 te laten starten met indiceren, zodat de zorglevering per 1 januari 2021 kan starten.

5. Overheidsinterventie?

Om het doel te bewerkstelligen, is aanpassing van wetgeving en dus overheidsinterventie nodig.

6. Wat is het beste instrument?

Door in de Wlz de grondslag 'psychische stoornis' toe te voegen. Zie ook toelichting onder punt 3.

7. Wat zijn de gevolgen?

Op moment van inwerkingtreding van de wet kunnen cliënten met een psychische stoornis een aanvraag doen bij het CIZ voor Wlz-zorg. Indien de GGZ-cliënt voldoet aan de toegangscriteria krijgt hij een Wlz-indicatie. Dit kunnen GGZ-cliënten zijn die in het geheel nog geen zorg en/of ondersteuning ontvangen of GGZ-cliënten die zorg en/of ondersteuning ontvangen vanuit de Wlz (GGZ-cliënten met een ggz-b indicatie) of één van de andere domeinen (Zvw, Wmo 2015). Bureau HHM heeft in opdracht van VWS onderzocht hoeveel van de huidige Zvw- en Wmo 2015-cliënten op basis van zorginhoudelijke criteria toegang kunnen krijgen tot de Wlz. VWS verwacht dat dit binnen de Zvw gaat om 750 cliënten. Binnen de Wmo 2015 om 7.000 cliënten met zorg in natura en 1.500 met pgb. Dit betekent voor deze cliënten een overgang van het Zvw/Wmo-domein naar de Wlz.

Uitsplitsing per doelgroep

Zvw-cliënten ontvangen nu zorg met verblijf of ambulante zorg. Indien iemand op moment van inwerkingtreding voldoet aan de toegangscriteria kan hij naar Wlz. Dit betreft waarschijnlijk vooral mensen die zorg (behandeling) met verblijf ontvangen.

Wmo 2015-cliënten zijn deels cliënten die nog op grond van het overgangsrecht in de Wmo 2015 terecht zijn gekomen, ook wel GGZ-C cliënten genoemd. Deels zal het gaan om cliënten die na 1 januari 2015 in beschermd wonen (BW) terecht zijn gekomen. Opletpunt is dat de eerste groep een overgangsrecht heeft van 5 jaar, dat op 1-1-2020 afloopt en voorkomen moet worden dat deze doelgroep in 2020 twee keer wordt (her) beoordeeld. In overleg met de VNG wordt op verzoek van de Tweede Kamer gezocht naar een oplossing voor dit vraagstuk.

Uitvoerbaarheid: bv. administratieve lasten, financiële gevolgen en regeldruk

De NZa, ZINL, ZN, het CIZ en de ATR doen uitvoeringstoetsen om inzichtelijk te maken wat ervoor nodig is om het wetsvoorstel uit te voeren. Na aanvaarding van het wetsvoorstel in Eerste en Tweede Kamer, kan het CIZ in 2020 starten met indiceren. Vervolgens zal de zorglevering per 1 januari 2021 worden gerealiseerd. Voor zorgverzekeraars, gemeenten, zorgkantoren en zorgaanbieders/ zorginstellingen zullen veranderingen in de administratieve lasten optreden als gevolg van dit wetsvoorstel. Het tijdpad voor wat betreft de uitvoering van het wetsvoorstel dat nu voor ligt, is volgens betrokkenen haalbaar.

Budgettair heeft dit wetsvoorstel ook gevolgen. In de memorie van toelichting is aangegeven, dat er overhevelingen zullen plaatsvinden van het Wmo – en Zvw-domein naar de Wlz. Daarbij zal sprake zijn van een kostentoeename die binnen het totale financiële kader van VWS wordt gedekt.